

Remissvar

Vårt diarienummer:
2024-00158

Ert diarienummer:
U2024/00229

Datum:
2024-05-02

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se
sara.karlsson@regeringskansliet.se

Förslag till ändringar för att öka mobiliteten tidigt i den akademiska karriären

Sammanfattning

En hög grad av mobilitet av forskare och lärare mellan högskola och andra sektorer såväl nationellt som internationellt är avgörande för att Sverige ska kunna stärka sin konkurrenskraft och ställning som ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer. Goda möjligheter till mobilitet krävs för att svenska lärosäten ska kunna konkurrera om de bästa talangerna och ge förutsättningar för excellent forskning samt utbildning av högsta kvalitet och relevans för de utmaningar som samhället står inför. Kunskapspridning samt kunskaps- och kompetensutbyte är avgörande för Sveriges förmåga att hantera dagens samhällsutmaningar. Mobilitet, såväl mellan högskolan och det omgivande samhället, mellan olika högskolor som inom högskolan, leder till mer dynamiska forsknings- och utbildningsmiljöer genom att nya perspektiv och nya arbetssätt och metoder introduceras. Mobilitet bidrar också till ökad spridning av forskning, förbättrad professionsförankring i utbildningen och stärkt kompetensförsörjning liksom stärkt konkurrenskraft. För individen bidrar mobilitet till utveckling och meritering.

Förslagen syftar till att främja mobilitet tidigt i den akademiska karriären. Förslagen inkluderar ändringar i högskolelagen (1992:1434, HL) som möjliggör förenade anställningar mellan högskolan och andra sektorer, vilket tidigare har varit förbehållet vissa kategorier av anställda vid sjukvårdsenheter som är upplåtna för medicinsk utbildning och forskning. Detta innebär att regleringen som avser förenade anställningar i fråga om specifika yrkeskategorier tas bort.

Förslagen möjliggör också att en anställning som biträdande lektor eller en annan anställning som lärare kan förenas med en anställning i en annan sektor, vilket högskoleförordningen (1993:100, HF) nu endast möjliggör för lektorer och professorer. Syftet med dessa förslag är att öka mobiliteten mellan högskolan och andra sektorer, även tidigt i den akademiska karriären. De förfaranderegler om förenade anställningar som i dag finns i HL och HF föreslås tas bort. Vidare lämnas ett förslag om ändring i HF om att tidsgränsen för anställning som biträdande lektor från doktorsexamen ska vara högst fem år eller högst sju år från avlagd doktorsexamen. Detta innebär att det, vid sidan av den tidsgräns om fem år som gäller i dag, införs en ny möjlig tidsgräns om sju år.

Vidare föreslås att respektive lärosäte ska få bestämma vilken gräns som ska gälla inom respektive ämnesområde. Syftet med dessa förslag är att tillgodose de skilda förutsättningar och behov som finns vid olika lärosäten för att främja mobilitet och excellens. De förändringar som föreslås när det gäller tidsgränsen mellan doktorsexamen och ansökan till anställning som biträdande lektor föreslås träda i kraft den 1 juli 2024. De förändringar som föreslås när det gäller förenade anställningar föreslås träda i kraft den 1 juli 2025

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Vinnova, FE 34, 838 73 Frösön
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521

Utredningens förslag:

4.2 Förenade anställningar ska möjliggöras inom alla sektorer och även för biträdande lektor eller en annan anställning som lärare. Förslag: Tillämpningsområdet för bestämmelsen i högskolelagen om förenade anställningar ska vidgas så att regeringen får meddela föreskrifter om att en högskola får besluta att en anställning vid en högskola ska vara förenad med en anställning utanför högskolan. Bestämmelsen ska, till skillnad från i dag, inte innehålla några förfaranderegler för förenade anställningar. Bestämmelsen i högskoleförordningen om förenade anställningar ska ändras så att den innebär att en högskola får besluta att en anställning som professor, lektor, biträdande lektor eller en annan anställning som lärare ska vara förenad med en anställning utanför högskolan. Högskoleförordningen ska inte innehålla några bestämmelser med förfaranderegler för förenade anställningar.

5.2 Tidsgränsen för anställning som biträdande lektor ska vara högst fem eller högst sju år från avlagd doktorsexamen. Förslag: Varje högskola ska själv få bestämma om tidsgränsen för att en person främst bör komma i fråga för en anställning som biträdande lektor ska vara högst fem eller högst sju år inom olika ämnesområden. Tidsgränsen avser tiden från det att en person har avlagt en doktorsexamen eller har nått motsvarande kompetens till dess tiden för ansökan till anställningen har gått ut.

Vinnovas ställningstaganden

Vinnova anser att utredningens förslag är väl genomarbetade och bra speciellt den som rör en vidare tillämpning av förenade anställningar. Personrörlighet är en av de utmaningar som Vinnova men även andra aktörer lyft upp som en utmaning men också potential för samverkan. Av den anledningen tillstyrker Vinnova utredningens förslag.

Avsnitt 4.2 Förenade anställningar ska möjliggöras inom alla sektorer och även för biträdande lektor eller en annan anställning som lärare

Ställningstagande 4.2. Vinnova anser att förenade anställningar är en, sedan länge, efterfrågad modell för att öka samverkan med aktörer utanför högskolesektorn. Vinnova har mycket goda erfarenheter av insatser riktade mot personrörlighet. Resultaten har bland annat visat sig i djupare och mer långtgående relationer, ökat kunskapsutbyte, nya samarbeten samt nya anställningar. Vinnova vill dock lyfta behovet av att personrörlighet behöver premieras för såväl medverkande organisationer som individen. Erfarenheten från nuvarande system är att man som lärare motsv. anger undervisning som hinder för personrörlighet. Som lärare motsv. upplever att man behöver lämna ifrån sig undervisning som är en förutsättning för fortsatt karriär inom högskolan. Förutom att detta påverkar enskilda lärare så påverkar det också lärosätets relevans i nationell och internationell kontext.

Avsnitt 5.2 Tidsgränsen för anställning som biträdande lektor ska vara högst fem eller högst sju år från avlagd doktorsexamen

Ställningstagande 5.2. Vinnova har ingen åsikt utöver att tiden bör vara samma för samtliga lärosäten för att underlätta förutsägbarhet samt personrörlighet.

I detta ärende har generaldirektör Darja Isaksson beslutat. Bitr. områdesledare Anna-Carin Ramsten har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också sf.GD Göran Marklund, enhetschef Ida Langborg, avdelningschef Cecilia Sjöberg samt handläggare Erik Litborn deltagit.

Darja Isaksson

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Vinnova, FE 34, 838 73 Frösön
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521